อาเซียน....ความหวังการส่งออกของไทยในครึ่งปีหลัง

มูลค่าส่งออกในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2557 ที่หดตัว 1% สร้างความผิดหวังให้กับหลายฝ่ายที่คาดการณ์ไว้ก่อนหน้านี้ว่ามูลค่าส่งออกทั้งปี 2557 น่าจะขยายตัวได้ไม่ต่ำกว่า 5% ตามเศรษฐกิจตลาดหลักที่มีแนวโน้มฟื้นตัว อย่างไรก็ตาม กลับพบว่าในช่วง 4 เดือนแรกที่ผ่านมา แม้การส่งออกไปตลาดหลักทั้งสหรัฐฯ ยุโรป และญี่ปุ่นจะฟื้นตัวตามที่หลายฝ่ายคาดไว้ แต่การส่งออกไปตลาดอาเซียนซึ่งเคยเป็นเครื่องยนต์สำคัญในการขับเคลื่อนการส่งออกของไทยตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี 2552 กลับหดตัวลงอย่างคาดไม่ถึง ทั้งนี้ หากพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มูลค่าส่งออกไปตลาดอาเซียนที่หดตัวมากคือตลาดอินโดนีเซียและสิงคโปร์ ซึ่งมีมูลค่าส่งออกคิดเป็นสัดส่วนกว่า 32% ของมูลค่าส่งออกของไทยไปอาเซียนทั้งหมด ปัจจัยดังกล่าวมีส่วนสำคัญอย่างมากที่กดดันให้การส่งออกโดยรวมหดตัว เห็นได้จากตัวเลข Contributions to Export Growth* ซึ่งแสดงถึงแหล่งที่มาของการขยายตัวของมูลค่าส่งออกโดยรวมพบว่า มูลค่าส่งออกไปอินโดนีเซียและสิงคโปร์มีผลบั่นทอนมูลค่าส่งออกโดยรวมลงถึง -2.2%

ประเทศ	มูลค่าส่งออกม.ค.-เม.ย.		อัตราขยายตัว (%y-o-y)	สัดส่วนต่อมูลค่าส่งออกรวม ปี 2556	Contributions to Export Growth (%)
	ปี 2556	ปี 2557			
อาเซียน	19,309	18,432	-4.5	26.0%	-1.2
- อาเซียนเดิม	13,254	11,882	-10.4	17.9%	-1.8
- อินโดนีเซีย	3,965	3,134	-21.0	5.3%	-1.1
- สิงคโปร์	3,624	2,793	-22.9	4.9%	-1.1
- CLMV	6,055	6,551	8.2	8.2%	0.7
จีน	8,869	8,371	-5.6	12.0%	-0.7
ตลาดหลัก	21,868	22,334	2.2	29.5%	0.6
รวม	74,180	73,461	-1.0	100%	-1.0

ที่มา : กระทรวงพาณิชย์ และคำนวณโดยฝ่ายวิจัยธุรกิจ EXIM Bank
หมายเหตุ :* Contributions to Export Growth คำนวณจากอัตราขยายตัวปี 2557 ถ่วงน้ำหนักด้วยสัดส่วนมูลค่าส่งออกปี 2556

ทั้งนี้ มูลค่าส่งออกไปอินโดนีเซียที่หดตัวมากเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่รัฐบาลอินโดนีเซียใช้มาตรการทางการเงินและการค้าที่เข้มงวดขึ้น เพื่อชะลอการไหลออกของเงินทุน ลดแรงกดดันด้านเงินเฟ้อ และลดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เงินรูเปียะห์อ่อนค่าอย่างมากตลอดปี 2556 ปัจจัยดังกล่าวทำให้กำลังซื้อและเศรษฐกิจของอินโดนีเซียชะลอลงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การส่งออกของไทยไปอินโดนีเซียยังถูกกดดันจากการส่งออกรถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 ของไทยไปอินโดนีเซียที่หดตัวจากการย้ายฐานการผลิตของหลายค่ายรถยนต์ญี่ปุ่นเข้าไปในอินโดนีเซียมากขึ้น เพื่อชิงความได้เปรียบจากตลาดขนาดใหญ่ ทำให้อินโดนีเซียเริ่มชะลอการนำเข้ารถยนต์และส่วนประกอบบางชนิดจากไทย

ในส่วนของมูลค่าส่งออกไปตลาดสิงคโปร์ที่ชะลอลงนั้น ไม่ได้เกิดจากปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เปราะบางและอุปสงค์ที่ชะลอลงเหมือนกรณีของอินโดนีเซีย แต่เป็นเพราะข้อจำกัดของไทยในการผลิตน้ำมันสำเร็จรูป ซึ่งเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 ไปตลาดสิงคโปร์ (19% ของมูลค่าส่งออกน้ำมันสำเร็จรูปรวม) เนื่องจากมีการปิดซ่อมบำรุงโรงกลั่นน้ำมันของไทยหลายแห่งเป็นระยะตั้งแต่ช่วงต้นปีจนถึงกลางปี 2557 ซึ่งถือเป็นปัจจัยกดดันระยะสั้น ทำให้อุปทานน้ำมันสำเร็จรูปที่ผลิตออกมาเป็นการตอบสนองความต้องการในประเทศเป็นหลัก ส่งผลให้เหลืออุปทานส่วนเกินเพื่อส่งออกลดลง

อย่างไรก็ตาม ปัจจัยบั่นทอนข้างต้นน่าจะค่อยๆ คลี่คลายลง เนื่องจากเงินรูเปียะห์ที่ชะลอการอ่อนค่าและแรงกดดันด้านเงินเฟ้อที่ลดลง จะทำให้กำลังซื้อของผู้นำเข้าอินโดนีเซียค่อยๆ เพิ่มขึ้น ประกอบกับหากโรงกลั่นน้ำมันของไทยกลับมาผลิตได้เต็มกำลังในช่วงครึ่งปีหลังก็จะช่วยให้การส่งออกไปสิงคโปร์และประเทศอาเซียนเดิมอื่นๆ ฟื้นตัว ขณะที่การส่งออกไปตลาด CLMV ยังมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องจากการค้าชายแดนที่ได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐมากขึ้น ส่งผลให้แนวโน้มการส่งออกของไทยไปอาเซียนน่าจะค่อยๆ ฟื้นตัวและกลับมาเป็นปัจจัยขับเคลื่อนการส่งออกได้ในช่วงที่เหลือของปี อย่างไรก็ตาม ในระยะถัดไปยังมีปัจจัยบั่นทอนบางประการที่ต้องจับตามองเป็นพิเศษ โดยเฉพาะผลกระทบจากการขึ้นภาษีการขายของญี่ปุ่นจาก 5% เป็น 8% ตั้งแต่เดือนเมษายนที่อาจส่งผลกระทบต่อการส่งออกของไทยในระยะถัดไป เช่นเดียวกับการส่งออกไปจีนที่ชะลอลงตามภาวะเศรษฐกิจจีนที่ชะลอความร้อนแรงจากนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจและภาคการเงิน รวมทั้งปัญหาหนี้ที่เกิดจากสถาบันการเงินนอกระบบ (Shadow Bank) ที่เร่งตัวขึ้น ซึ่งทั้งสองปัจจัยดังกล่าวถือเป็นความท้าทายสำหรับการส่งออกในปี 2557 ว่าจะกลับมาขยายตัวได้มากน้อยเพียงใด

Disclaimer : คอลัมน์นี้เผยแพร่เพื่อให้ความรู้ด้านเศรษฐกิจมหภาค เศรษฐกิจต่างประเทศ รวมถึงภาวะธุรกิจและอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย